

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

12. října 2016 *

„Řízení o předběžné otázce — Duševní vlastnictví — Autorské právo a práva s ním související — Směrnice 91/250/EHS — Článek 4 písm. a) a c) — Článek 5 odst. 1 a 2 — Směrnice 2009/24/ES — Článek 4 odst. 1 a 2 — Článek 5 odst. 1 a 2 — Právní ochrana počítačových programů — Další prodej použitých rozmnoženin počítačových programů s licenci na nepůvodních fyzických nosičích — Vyčerpání práva na rozšiřování — Výlučné právo na rozmnožování“

Ve věci C-166/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģija (trestní senát krajského soudu v Rize, Lotyšsko) ze dne 18. března 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 13. dubna 2015, v trestním řízení proti

Aleksandrsi Ranksovi,

Jurijsi Vasileviči,

za přítomnosti:

Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra,

Microsoft Corp.,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení L. Bay Larsen, předseda senátu, M. Vilaras (zpravodaj), J. Malenovský, M. Safjan a D. Šváby, soudci,

generální advokát: H. Saugmandsgaard Øe,

vedoucí soudní kanceláře: I. Illéssy, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. března 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za A. Rankse a J. Vasileviče M. Krūmiņšem, advokāts,
- za Microsoft Corp. I. Veikša, I. Kroderem a N. Tuominen, advokātes,
- za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a J. Treijs-Gigulisem, jako zmocněnci,

* Jednací jazyk: lotyština.

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Varrone, avvocato dello Stato,
- za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,
- za Evropskou komisi J. Samnadda a A. Saukou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 1. června 2016,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se formálně týká výkladu čl. 4 odst. 2 a čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/24/ES ze dne 23. dubna 2009 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 2009, L 111, s. 16).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestních řízení zahájených na návrh Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra (státní zástupce úřadu pro stíhání finančních a hospodářských trestných činů, Lotyšsko) proti Aleksandrsi Ranksovi a Jurijsi Vasiļevičsi, stíhaným pro trestné činy nezákonného prodeje předmětů chráněných autorským právem v organizované skupině, úmyslného neoprávněného užívání ochranné známky jiné osoby, kterým byla závažně poškozena zákonem chráněná práva a zájmy dotyčné osoby, a výkonu neregistrované podnikatelské činnosti, z důvodu prodeje použitých rozmnoženin počítačových programů, jež byly zaznamenány na nepůvodních nosičích, na online tržišti.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 2009/24

- 3 Článek 4 odst. 1 písm. a) a odst. 2 směrnice 2009/24 zní:

„1. S výhradou ustanovení článků 5 a 6 zahrnují výlučná práva nositele práv ve smyslu článku 2 právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k

- a) stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě. Pokud je takové rozmnožování nezbytné pro zavedení, zobrazení, provoz, přenos nebo ukládání počítačového programu do paměti, vyžadují tyto rozmnožovací úkony svolení nositele práva;

[...]

2. První prodej rozmnoženiny počítačového programu ve Společenství provedený nositelem práv nebo s jeho svolením je vyčerpáním práva na šíření [rozšiřování] této rozmnoženiny v rámci Společenství s výjimkou práva na kontrolu dalšího pronájmu počítačového programu nebo jeho rozmnoženin.“

4 Článek 5 odst. 1 a 2 uvedené směrnice stanoví:

„1. Pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele práv úkony uvedené v čl. 4 odst. 1 písm. a) a b), pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

2. Oprávněnému uživateli počítačového programu nemůže být smluvně bráněno, aby z něho pořizoval záložní rozmnoženinu, pokud je nezbytná pro užívání programu.“

Směrnice 91/250/EHS

5 Článek 4 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů (Úř. věst. 1991, L 122, s. 42; Zvl. vyd. 17/01, s. 114) stanovil:

„S výhradou ustanovení článků 5 a 6 zahrnují výlučná práva nositele práv ve smyslu článku 2 právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k:

a) stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě. Pokud je takové rozmnožování nezbytné pro zavedení, zobrazení, provoz, přenos nebo ukládání počítačového programu do paměti, vyžadují tyto rozmnožovací úkony svolení nositele práva;

[...]

c) jakékoliv formě veřejného šíření [rozšiřování], včetně pronájmu, jehož předmětem je původní počítačový program nebo jeho rozmnoženiny. První prodej rozmnoženiny počítačového programu ve Společenství provedený nositelem práv nebo s jeho svolením je vyčerpáním práva na šíření [rozšiřování] této rozmnoženiny v rámci Společenství s výjimkou práva na kontrolu dalšího pronájmu počítačového programu nebo jeho rozmnoženin.“

6 Článek 5 odst. 1 a 2 uvedené směrnice zněly takto:

„1. Pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení, nevyžadují svolení nositele práv úkony uvedené v čl. 4 písm. a) a b), pokud se jedná o úkony nezbytné k tomu, aby umožnily oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, včetně opravy chyb.

2. Oprávněnému uživateli počítačového programu nemůže být smluvně bráněno, aby z něho pořizoval záložní rozmnoženinu, pokud je nezbytná pro užívání programu.“

7 Článek 7 odst. 1 téže směrnice zněl takto:

„Členské státy přijmou v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy a aniž tím jsou dotčena ustanovení článků 4, 5 a 6 přiměřená opatření týkající se osob, které se dopustí některého z činů uvedených v písm. a), b) a c) uvedených níže:

a) uvádění do oběhu rozmnoženiny počítačového programu s vědomím nebo s důvodným podezřením, že se jedná o nepovolenou rozmnoženinu;

b) držení rozmnoženiny počítačového programu pro obchodní účely s vědomím nebo s důvodným podezřením, že se jedná o nepovolenou rozmnoženinu;

[...]“

- 8 Směrnice 91/250 byla zrušena směrnicí 2009/24.

Lotyšské právo

- 9 Článek 32 Autortiesību likums (zákon o autorském právu), nadepsaný „Vyčerpání práva na rozšiřování“, stanoví, že právo rozšiřovat dílo je vyčerpáno v okamžiku prvního prodeje díla nebo jiného způsobu jeho zcizení v Evropské unii, činí-li tak samotný autor nebo se tak děje s jeho svolením. Toto ustanovení se použije výlučně na díla zachycená na hmotných nosičích nebo na jejich rozmnoženiny.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

- 10 A. Ranks a J. Vasiļevičs jsou stíháni z důvodu, že v období od 28. prosince 2001 do 22. prosince 2004 prodávali na online tržišti různé počítačové programy vyvinuté společností Microsoft Corp, jako např. verze softwaru Microsoft Windows a kancelářského balíku Microsoft Office, jež jsou chráněny autorským právem.
- 11 Množství prodaných kusů počítačových programů, jež je odhadováno na 3 000, ani přesná výše zisku z těchto prodejů nemohly být během vyšetřování s jistotou určeny. Výše majetkové škody vzniklé společnosti Microsoft v důsledku činností A. Rankse a J. Vasiļevičse však byla na základě částek připsaných na jejich účet PayPal stanovena na 293 548,40 amerických dolarů (USD) (přibližně 265 514 eur).
- 12 A. Ranks a J. Vasiļevičs jsou stíháni pro několik trestných činů podle lotyšského trestního zákona, konkrétně zaprvé pro nezákonný prodej předmětů chráněných autorským právem v organizované skupině, zadruhé úmyslné neoprávněné užívání ochranné známky jiné osoby a zatřetí výkon neregistrované podnikatelské činnosti.
- 13 Rozsudkem ze dne 3. ledna 2012 byli v prvoinstančním řízení uznáni vinnými z nezákonného prodeje předmětů chráněných autorským právem v organizované skupině a z úmyslného neoprávněného užívání ochranné známky jiné osoby, což jsou trestné činy upravené a stíhané podle čl. 149 odst. 3 a čl. 206 odst. 2 lotyšského trestního zákona, a byli odsouzeni k částečné náhradě škody vzniklé společnosti Microsoft a k náhradě všech nákladů řízení.
- 14 Státní zastupitelství i A. Ranks, J. Vasiļevičs a společnost Microsoft podali proti uvedenému rozsudku odvolání k Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (trestní senát krajského soudu v Rize, Lotyšsko), který rozsudkem ze dne 22. března 2013 zrušil uvedený rozsudek v rozsahu, v němž uznal A. Rankse a J. Vasiļevičse vinnými z trestného činu nezákonného prodeje předmětů chráněných autorským právem v organizované skupině a v němž jim uložil trest.
- 15 Státní zastupitelství i A. Ranks a J. Vasiļevičs podali dovolání k Augstākās tiesas Senāts (senát Nejvyššího soudu, Lotyšsko), který usnesením ze dne 13. října 2013 zrušil rozsudek Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (trestní senát krajského soudu v Rize) v plném rozsahu a vrátil věc odvolacímu soudu k novému projednání.
- 16 Během nového projednání věci byl Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (trestní senát krajského soudu v Rize) vyzván A. Ranksem a J. Vasiļevičsem, aby Soudnímu dvoru předložil žádost o rozhodnutí o předběžné otázce týkající se výkladu čl. 4 odst. 2 a čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice 2009/24.

- 17 Za těchto okolností se Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija (trestní senát krajského soudu v Rize) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Může se osoba, která nabyla ‚použitý‘ počítačový program s licenci [zaznamenaný] na disku, který není původní, jenž je funkční a žádný jiný uživatel jej neužívá, na základě čl. 5 odst. 1 a čl. 4 odst. 2 směrnice 2009/24 dovolávat vyčerpání práva na rozšiřování exempláře (rozmnoženiny) tohoto počítačového programu, který první kupující nabyl od nositele práv s původním diskem, [byl-li] tento disk poškozen a pokud první nabyvatel svůj exemplář (rozmnoženinu) počítačového programu smazal nebo jej již nepoužívá?
- 2) Je-li odpověď na první otázku kladná, má tedy osoba, která se může dovolávat vyčerpání práva na rozšiřování exempláře (rozmnoženiny) počítačového programu, právo dále prodat tento počítačový program na disku, který není původním diskem, třetí osobě ve smyslu čl. 4 odst. 2 a čl. 5 odst. 2 směrnice 2009/24?“

K předběžným otázkám

- 18 Na úvod je třeba připomenout, že směrnice 2009/24, jejíž článek 10 ruší směrnici 91/250, vstoupila podle jejího článku 11 v platnost dne 25. května 2009, jak uvedl generální advokát v bodě 4 stanoviska. Z předkládacího rozhodnutí přitom vyplývá, že A. Ranks a J. Vasiļevičs jsou stíháni pro činy spáchané v období od 28. prosince 2001 do 22. prosince 2004. Z toho vyplývá, že se na spor v původním řízení vztahuje směrnice 91/250, a nikoli směrnice 2009/24.
- 19 Obě předběžné otázky, které se týkají výkladu čl. 4 odst. 2 posledně zmíněné směrnice, jenž zavádí pravidlo vyčerpání práva nositele autorských práv na rozšiřování, a čl. 5 odst. 1 a 2 uvedené směrnice, jenž stanoví výjimky z výlučného práva tohoto nositele na rozmnožování, tedy musejí být vykládány tak, že se týkají obdobných ustanovení směrnice 91/250, tj. jejího čl. 4 písm. c) na straně jedné a čl. 4 písm. a), jakož i čl. 5 odst. 1 a 2 na straně druhé.

K přípustnosti

- 20 Lotyšská vláda vyjádřila pochybnosti o přípustnosti otázek, přičemž uvedla, že předkládající soud má patrně za to, že A. Ranks a J. Vasiļevičs nabyli předměty chráněné autorským právem oprávněně, ačkoli z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že předmětné počítačové programy jsou padělky.
- 21 V tomto ohledu je třeba připomenout, že v rámci řízení upraveného v článku 267 SFEU je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, posoudit s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Proto je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout, jestliže se položené otázky týkají výkladu unijního práva (viz rozsudek ze dne 12. října 2010, Rosenbladt, C-45/09, EU:C:2010:601, bod 32 a citovaná judikatura).
- 22 Podle ustálené judikatury se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Soudní dvůr může žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podanou vnitrostátním soudem odmítnout pouze tehdy, je-li zjevné, že požadovaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz rozsudek ze dne 12. října 2010, Rosenbladt, C-45/09, EU:C:2010:601, bod 33 a citovaná judikatura).

23 V projednávaném případě se věc v původním řízení týká otázky, zda další prodej použitých rozmnoženin počítačových programů, který prováděli A. Ranks a J. Vasiļevičs, je z hlediska požadavků směrnice 91/250 oprávněný. Odpověď na tuto otázku tedy přímo závisí na výkladu čl. 4 písm. c) této směrnice, jenž zavádí pravidlo vyčerpání práva nositele autorských práv na rozšiřování, jakož i čl. 4 písm. a) a čl. 5 odst. 1 a 2 uvedené směrnice, jež tomuto nositeli přiznávají výlučné právo na rozmnožování a upravují výjimky z tohoto práva.

24 Z toho vyplývá, že otázky jsou přípustné.

K věci samé

25 Podstatou obou otázek předkládajícího soudu, které je třeba posuzovat společně, je, zda musí být čl. 4 písm. a) a c), jakož i čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice 91/250 vykládány v tom smyslu, že nabyvatel použité rozmnoženiny počítačového programu zaznamenané na nepůvodním fyzickém nosiči může na základě pravidla vyčerpání práva nositele práv na rozšiřování dále prodat takovouto rozmnoženinu, pokud zaprvé původní fyzický nosič, na kterém je uvedený program zaznamenan a který byl dodán původnímu nabyvateli, byl poškozen, a zadruhé původní nabyvatel vymazal svůj exemplář této rozmnoženiny nebo jej přestal používat.

26 V tomto ohledu je nejprve třeba připomenout, že podle čl. 4 písm. c) uvedené směrnice je první prodej rozmnoženiny počítačového programu v Unii provedený nositelem práv nebo s jeho svolením vyčerpáním práva na rozšiřování této rozmnoženiny v rámci Unie.

27 Z tohoto ustanovení vyplývá, že vyčerpání práva na rozšiřování rozmnoženiny počítačového programu podléhá dvojí podmínce, a sice že tato rozmnoženina byla uvedena na trh a konkrétně prodána nositelem práv nebo s jeho svolením a toto uvedení na trh se uskutečnilo v Unii [viz obdobně ohledně článku 4 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (Úř. věst. 2001, L 167, s. 10; Zvl. vyd. 17/01, s. 230) rozsudky ze dne 12. září 2006, Laserdisken, C-479/04, EU:C:2006:549, bod 21, jakož i ze dne 22. ledna 2015, Art & Allposters International, C-419/13, EU:C:2015:27, bod 31].

28 Soudní dvůr přitom již judikoval, že výraz „prodej“ uvedený ve výše zmíněném ustanovení, jež je třeba vykládat široce, zahrnuje veškeré formy uvádění rozmnoženiny počítačového programu na trh, které se vyznačují poskytnutím užívacího práva k této rozmnoženině na neomezenou dobu výměnou za zaplacení ceny, která má nositeli autorského práva k uvedenému programu zajistit odměnu odpovídající hospodářské hodnotě uvedené rozmnoženiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, bod 49).

29 Je nesporné, že první uvedení rozmnoženiny počítačového programu zaznamenaného na takovém fyzickém nosiči, jako jsou diskety, CD-ROM nebo DVD-ROM, nositelem autorských práv na trh v Unii představuje první prodej této rozmnoženiny ve smyslu čl. 4 písm. c) směrnice 91/250. Kromě toho je třeba konstatovat, že jelikož z předkládacího rozhodnutí nelze dovodit opačný závěr, takovýto prodej je doprovázen licencí k neomezenému užívání uvedené rozmnoženiny.

30 Z výše uvedeného vyplývá, že podle čl. 4 písm. c) uvedené směrnice nositel autorského práva k počítačovému programu, který v Unii prodal rozmnoženinu tohoto programu na takovém fyzickém nosiči, jako je CD-ROM nebo DVD-ROM, spolu s licencí k neomezenému užívání uvedeného programu, již nemůže bránit dalšímu prodeji této rozmnoženiny původním nabyvatelem nebo následnými nabyvateli, nehledě na existenci smluvních ujednání zakazujících následný převod (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, bod 77).

- 31 Položené otázky se však netýkají případu dalšího prodeje použité rozmnoženiny počítačového programu zaznamenané na původním fyzickém nosiči jeho původním nabyvatelem, ale týkají se dalšího prodeje použité rozmnoženiny počítačového programu zaznamenané na nepůvodním fyzickém nosiči osobou, která jej nabyla od původního nebo následného nabyvatele.
- 32 Společnost Microsoft, italská a polská vláda, jakož i Evropská komise ve svých vyjádřeních v tomto ohledu tvrdí, že se pravidlo vyčerpání práva na rozšiřování stanovené v čl. 4 písm. c) směrnice 91/250 vztahuje pouze na původní fyzický nosič (disketa, CD-ROM nebo DVD-ROM), jenž byl prodán prvnímu nabyvateli a je na něm zaznamenána rozmnoženina počítačového programu, jež byla na trh uvedena nositelem práv nebo s jeho svolením, a nikoli na fyzický nosič této rozmnoženiny, který není původní.
- 33 Tuto argumentaci nelze jako takovou přijmout.
- 34 Vyčerpání práva na rozšiřování ve smyslu čl. 4 písm. c) směrnice 91/250 se totiž vztahuje na samotnou rozmnoženinu počítačového programu a s ním spojenou licenci k užívání, a nikoli na fyzický nosič, na kterém byla tato rozmnoženina případně poprvé dána do prodeje v Unii nositelem autorských práv nebo s jeho svolením.
- 35 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že čl. 4 odst. 2 směrnice 2009/24, který přebírá obsah článku 4 písm. c) směrnice 91/250, bez dalšího upřesnění hovoří o „prodeji rozmnoženiny počítačového programu“, a tedy nijak nerozlišuje v závislosti na tom, zda má dotčená rozmnoženina hmotnou či nehmotnou formu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, bod 55).
- 36 Soudní dvůr z toho zejména vyvodil, že účinek vyčerpání práva na rozšiřování upraveného v čl. 4 odst. 2 směrnice 2009/24 nastává po prvním prodeji rozmnoženiny počítačového programu v Unii nositelem autorských práv nebo s jeho svolením nezávisle na tom, zda se prodej týká hmotné či nehmotné rozmnoženiny uvedeného programu (rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, body 55 a 61).
- 37 Článek 4 písm. a) směrnice 91/250 však nositeli autorských práv k počítačovému programu přiznává rovněž výlučné právo činit sám a právo udělovat svolení jinému k stálému nebo dočasnému rozmnožování počítačového programu jako celku nebo jeho části, a to jakýmkoliv prostředky a v jakékoliv formě, s výjimkami stanovenými v člancích 5 a 6 této směrnice.
- 38 Oprávněný nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu, která byla uvedena na trh nositelem práv nebo s jeho svolením, tedy může tento použitý program dále prodat na základě pravidla vyčerpání práva na rozšiřování stanoveného v čl. 4 písm. c) směrnice 91/250, pokud se toto zcizení nedotýká výlučného práva na rozmnožování, jež uvedenému nositeli zaručuje článek 4 písm. a) této směrnice, a tudíž za podmínky, že uvedený nositel udělil ke každému rozmnožení uvedeného programu svolení nebo se na něj vztahují výjimky stanovené v člancích 5 a 6 uvedené směrnice.
- 39 A. Ranks a J. Vasiļevičs, jakož i Komise ve svých vyjádřeních tvrdí, že pravidlo vyčerpání práva na rozšiřování dovoluje další prodej rozmnoženiny počítačového programu zaznamenané na nepůvodním fyzickém nosiči za předpokladu, že původní fyzický nosič byl poškozen, s výhradou dodržení podmínek uložených Soudním dvorem v rozsudku ze dne 3. července 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407). Podle těchto podmínek musí původní nabyvatel rozmnoženiny programu zaznamenané na původním fyzickém nosiči mít licenci k neomezenému užívání tohoto programu a učinit každou rozmnoženinu uvedeného programu, kterou má nadále v držení, nepoužitelnou v době jejího dalšího prodeje. Pořízení rozmnoženiny počítačového programu na nepůvodním fyzickém nosiči by v takovém případě bylo povolené na základě výjimek z výlučného práva na rozmnožování stanovených v čl. 5 odst. 1 a 2 uvedené směrnice.

- 40 V této souvislosti je nutno zaprvé připomenout, že čl. 5 odst. 2 směrnice 91/250 stanoví, že oprávněnému uživateli počítačového programu nemůže být smluvně bráněno, aby z něho pořizoval záložní rozmnoženinu, pokud je nezbytná pro užívání programu. Článek 9 odst. 1 této směrnice upřesňuje, že veškerá smluvní ustanovení, která jsou v rozporu s čl. 5 odst. 2, jsou od počátku neplatná.
- 41 Jak vyplývá z čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice, pořízení záložní rozmnoženiny počítačového programu tedy podléhá dvěma podmínkám. Tato rozmnoženina musí být zaprvé pořízena oprávněným uživatelem daného počítačového programu a zadruhé musí být pro užívání programu nezbytná.
- 42 Toto ustanovení, které zakotvuje výjimku z výlučného práva nositele autorských práv k počítačovému programu na rozmnožování, musí být v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora vykládáno striktně (viz obdobně rozsudek ze dne 1. prosince 2011, Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, bod 109).
- 43 Z toho vyplývá, že záložní rozmnoženina počítačového programu může být pořízena a užívána pouze pro osobní potřeby osoby oprávněné užívat tento program, a tudíž tato osoba nemůže užívat tuto rozmnoženinu pro účely dalšího prodeje uvedeného použitého programu jiné osobě, a to ani tehdy, když tato oprávněná osoba poškodila, zničila nebo ztratila původní fyzický nosič tohoto programu.
- 44 Jak ve svých vyjádřeních tvrdí společnost Microsoft, italská a polská vláda, oprávněný nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu a s ním související licence k neomezenému užívání, který hodlá po vyčerpání práva nositele autorských práv na rozšiřování podle čl. 4 písm. c) směrnice 91/250 dále tuto rozmnoženinu prodat, tedy nemůže v případě neudělení svolení tímto nositelem převést na dalšího nabyvatele záložní rozmnoženinu tohoto programu pořízenou podle čl. 5 odst. 2 uvedené směrnice z důvodu, že poškodil, zničil nebo ztratil původní fyzický nosič, který mu byl prodán uvedeným nositelem nebo s jeho svolením.
- 45 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí sice vyplývá, že A. Ranks a J. Vasiļevičs dále prodali rozmnoženiny počítačových programů zaznamenaných na nepůvodních fyzických nosičích, avšak není v něm upřesněno, zda si sami jakožto původní nabyvatelé těchto programů pořídili rozmnoženiny, které byly dále prodány, nebo zda tyto rozmnoženiny byly pořízeny osobami, od nichž tyto rozmnoženiny nabyli, bez ohledu na to, zda posledně zmíněné osoby jsou oprávněnými původními nabyvateli, či nikoli.
- 46 Je však třeba konstatovat, že nehledě na podmínky, za nichž A. Ranks a J. Vasiļevičs nabyli rozmnoženiny počítačových programů, které dále prodali, vztahují se na ně ustanovení čl. 7 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 91/250, je-li prokázáno, že uvedli do oběhu a měli v držení nepovolené rozmnoženiny počítačových programů pro obchodní účely.
- 47 Avšak pouze předkládajícímu soudu přísluší, aby s ohledem na zjištěné skutkové okolnosti určil ve vztahu ke každé rozmnoženině počítačového programu prodané A. Ranksem a J. Vasiļevičsem, zda je nepovolenou rozmnoženinou ve smyslu čl. 7 odst. 1 uvedené směrnice, a z toho případně vyvodil následky.
- 48 Zadruhé je třeba připomenout, že podle čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250 platí, že pokud je rozmnoženina nezbytná k tomu, aby umožnila oprávněnému nabyvateli užívat počítačový program způsobem, ke kterému je určen, nevyžaduje se svolení nositele práv, pokud nejsou ve smlouvě sjednána zvláštní ustanovení.
- 49 V tomto ohledu z judikatury Soudního dvora vyplývá, že pokud nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu koupí a stáhne tuto rozmnoženinu nacházející se na internetové stránce nositele práv, pořizuje tím rozmnoženinu, která je povolena podle čl. 5 odst. 1 uvedené směrnice, neboť tato

rozmnoženina je nezbytná k tomu, aby umožnila nabyvateli užívat zmíněný program způsobem, ke kterému je určen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, bod 75).

- 50 Soudní dvůr mimoto judikoval, že v případě dalšího prodeje rozmnoženiny počítačového programu, kterou první nabyvatel koupil a stáhnul na internetové stránce nositele práv, bude nový nabyvatel této rozmnoženiny, který je oprávněným nabyvatelem ve smyslu čl. 5 odst. 1 směrnice 91/250, rovněž oprávněn v souladu s tímto ustanovením do svého počítače stáhnout uvedenou rozmnoženinu, neboť na takové stažení musí být nahlíženo jako na nezbytné rozmnožení počítačového programu, které má tomuto novému nabyvateli umožnit užívat tento program způsobem, ke kterému je určen (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, body 80 a 81).
- 51 Je však nutno podotknout, že okolnosti věci v původním řízení se liší od okolností věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407). Z dokumentů ve spise, jež má k dispozici Soudní dvůr, totiž vyplývá, že A. Ranks a J. Vasiļevičs prodávali na internetu rozmnoženiny počítačových programů na nepůvodních fyzických nosičích, u kterých nic nenásvědčuje tomu, že je dotyční původně zakoupili a stáhli na internetové stránce nositele práv.
- 52 Nic to nemění na tom, že situace oprávněného nabyvatele rozmnoženiny počítačového programu, jež byla prodána na fyzickém nosiči, který byl poškozen, zničen nebo ztracen, a situace oprávněného nabyvatele rozmnoženiny počítačového programu, která byla zakoupena a stažena na internetu, jsou z hlediska pravidla vyčerpání práva na rozšiřování a výlučného práva na rozmnožování přiznaných nositeli práv srovnatelné.
- 53 Oprávněný nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu, který je držitelem licence k neomezenému užívání tohoto programu, ale již nevlastní původní fyzický nosič, na kterém mu byla tato rozmnoženina původně dodána, jelikož je zničil, poškodil nebo ztratil, nemůže být z tohoto pouhého důvodu zbaven veškeré možnosti dále prodat použitou rozmnoženinu jiné osobě, neboť v opačném případě by vyčerpání práva na rozšiřování stanovené v čl. 4 písm. c) směrnice 91/250 bylo zbaveno užitečného účinku (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, bod 83).
- 54 Jak společnost Microsoft uznala v písemné odpovědi na otázky položené Soudním dvorem, oprávněný nabyvatel licence k neomezenému užívání použité rozmnoženiny počítačového programu musí mít možnost stáhnout tento program z internetové stránky nositele autorského práva, jelikož uvedené stažení představuje nezbytné rozmnožení počítačového programu umožňující novému nabyvateli užívat tento program způsobem, ke kterému je určen, jak judikoval Soudní dvůr v rozsudku ze dne 3. července 2012, UsedSoft (C-128/11, EU:C:2012:407, bod 85).
- 55 Je však třeba připomenout, že původní nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu, ve vztahu k níž je právo nositele autorských práv na rozšiřování vyčerpáno v souladu s čl. 4 písm. c) směrnice 91/250, který přistoupí k jejímu dalšímu prodeji, musí učinit každou rozmnoženinu, kterou má v držení, v okamžiku jejího dalšího prodeje nepoužitelnou, aby se tak vyhnul porušení výlučného práva uvedeného nositele stanoveného v čl. 4 písm. a) této směrnice na rozmnožování jeho počítačového programu (viz obdobně rozsudek ze dne 3. července 2012, UsedSoft, C-128/11, EU:C:2012:407, body 70 a 78).
- 56 Dále je třeba poznamenat, že nabyvatel licence k neomezenému užívání použité rozmnoženiny počítačového programu, který za využití pravidla vyčerpání práva na rozšiřování stáhne rozmnoženinu tohoto programu do svého počítače z internetové stránky nositele práv, musí na základě jakýchkoli důkazních prostředků prokázat, že tuto licenci nabyt oprávněně.

- 57 Ze všech předchozích úvah vyplývá, že čl. 4 písm. a) a c) a čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice 91/250 musí být vykládány v tom smyslu, že původní nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu a s ním související licence k neomezenému užívání je sice oprávněn dále tuto rozmnoženinu spolu s licencí prodat dalšímu nabyvateli, avšak naproti tomu v případě, že původní fyzický nosič rozmnoženiny, jež mu byla původně dodána, byl poškozen, zničen nebo ztracen, nemůže tomuto dalšímu nabyvateli dodat svoji záložní rozmnoženinu tohoto programu bez svolení nositele práv.

K nákladům řízení

- 58 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 4 písm. a) a c) a čl. 5 odst. 1 a 2 směrnice Rady 91/250/EHS ze dne 14. května 1991 o právní ochraně počítačových programů musí být vykládány v tom smyslu, že původní nabyvatel rozmnoženiny počítačového programu a s ním související licence k neomezenému užívání je sice oprávněn dále tuto rozmnoženinu spolu s licencí prodat dalšímu nabyvateli, avšak naproti tomu v případě, že původní fyzický nosič rozmnoženiny, jež mu byla původně dodána, byl poškozen, zničen nebo ztracen, nemůže tomuto dalšímu nabyvateli dodat svoji záložní rozmnoženinu tohoto programu bez svolení nositele práv.

Podpisy.